

Раздел 2. Начаалынай оскуолаба сахалы грамотаба уэрэтии .
Тема 2.3. Буукубаар иннинээби кэмнэ грамотаба уэрэтии методиката

--

Предмет:	Саха тыла
Оскуола, кылаас:	Хорула орто оскуолата, 1 кылаас
Уруок ыытыллар бириэмэтэ	25.09.2018с.
Учуутал:	Кюдякова А.Е.
Уруок темата:	Уһун, кылгас аһаҕас дорбооннор
УМК (учебник аата, автора)	М.Ф. Кронникова, букубаар
Учуутал сыала:	уэрэнэр дьарыгы тэрийии
Уэрэнээччи сорууга:	уһун, кылгас аһаҕас дорбоону арааран истэ уорэнии
Уруок тумугэ: уһун, кылгас аһаҕас дорбоону	
Уруокка предмети үөрэтии ханнык тумугэ ситибилиэхтээбэ	уһун, кылгас аһаҕас дорбоону арааран истэ уорэнии, бэриллибит схеманан тыл толкуйдуу уорэнии
Уруокка ханнык уэрэх сатабылларын сайынна-рыыга улэ ыытыллыахтааба (уруок сайыннарар сыала)	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Бэйэни салайынар-дьаһанар сатабыл:</i> <u>Тылын сайыннарар сыалы-соруугу таба туруорунар, сатаан былаанныыр, туох-ханнык түмүккэ кэлиэхтээбин быһа холоон билэр.</u> • <i>Билэр-көрөр сатабыл:</i> <u>Үлэ сыалын-соруугун таба туруоруу. Сана билии ыларга баар билиитигэр тирэҕирэр. Атын предметтэргэ ылбыт билиитин сатаан ситимниир</u> • <i>Бодоруһар сатабыл:</i> <u>Саастыылаахтарын, улахан дьону кытта айымньылаах алтыһыы туругар кэбэҕэстик киирэр, Кэпсэтэр кинитин убаастыыр, сэнээрэр, санаатын болҕойон истэр, ылынар</u>
	Дорбоону болбойон истэргэ, чуолкайдык санарарга уорэнии. Истэр, тыынар орган улэтин тупсарар эрчиллии, оонньоу арааба. Сана органын былчынын сайыннарар, куолабы синньэтэ-соното, улаатыннара-кыччата уорэнэр эрчиллии, оонньоу.

2. Уруокка сырыт, учуутал уонна уэрэнээччи дьарыгын кэтээн кэр ,таблицаба сибилии сурун.

Уруок этаптара	Бириэмэтэ	Учуутал дьарыга (соруудахтар, ыйытыылар)	Уэрэнээччи дьарыга (оболор бэриллибит соруудахтары толоруулар, ыйытыыга эппиэттэрэ)
<p>1. Тэрээһин чааба</p> <p>2. Санарар органнары эрчийии</p>		<p>- уруокка бэлэмнит дуо?</p> <p>Бугун биьиги уруокпугар ыалдьыттар кэлбиттэр. Чэ эрэ, оболор ыалдьыппытын кытта мичээрбитинэн дорооболобуобун</p> <p>Слон хобота тобо убуунуй?</p> <p>Кордорун эрэ.</p> <p>Ыт ырдыгынаатабына, хайдах туттарый?</p> <p>Ат туйаба хайдах тыабыырий?</p> <p>- Маладьыастар. Бугунну уруокка биьихэ туохтар комолоболлор эбитий, ким таайда?</p> <p>- Уопсай ааттара? Кыылар.</p>	<p>Санаран кордороллор.</p>
<p>Уэрэнэр соругу туруоруу</p> <p>Таабырын – хобоон</p> <p>Фишканан улэ</p>		<p><u>2.1 Оболор билэллэрин кордороллоругэр уэрэнэр түгэн</u></p> <p>Сорудах.1. Атаскааным Бабырбас Атыттарга ардырбас «Ар - ар» диэн баргыйар Ааны киммит дарбыйар? - Бу туох туьунан хоьоонуй? - Хас дорьоонгон турарый? Бастакыта Ы-абабас, иккибэ т-бутэй. - бу схемаба соп тубэьэр дорьоонноох ыттар саналарын этин?</p> <p>2. сорудах: « таабырынмын таайын: Уут- суогэй кэьиилээх От аьылыктаах, эриэн- быраан дьубуннээх киьи доьоро баар уьу. -- Маладьыастар. Ынах хас суьуэхтээх тылый? Бастакыта Иккибэ</p>	<p>Таайаллар. Ыт.</p> <p>Фишканан улэ.</p> <p>Он-он, ам-ам, ар-ар</p> <p>Ынах</p> <p>Фишканан улэ. Ынах</p>

<p>Физминутка</p> <p>Биир кылгас, биир уБун лента кордоруу</p> <p>Фишкалары кордоруу</p>		<p>- ханнык дор5оон иБиллэрий?</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>Тыал сирэйбэр</p>	
		<p><u>2.2 О5олору билбэттэригэр (үэрэнэр сорукка) таһаарар тугэн</u></p> <p>Сорудах. Тэннээн корун эрэ. Хайата уБунуй?</p> <p>- биҕиги кылааспытгар туох уБунун тэннээн коруоххэ собуй?</p> <p>- Оссо туох уБуннаах, кылгастаах буоларый?</p> <p>Ити курдук, аҕаҕас дор5оон эмиэ СОРОХТОРО УБУН, СОРОХТОРО КЫЛГАС буолар.</p>	<p>быҕаараллар.</p>
		<p><u>2.3 Уэрэнэр соругу түрүөрүү.</u></p> <p><u>Бүгүн үрүокка туох сананы билэр эбиппитий?</u></p>	<p>-</p> <p>УБун, кылгас а/д</p>
<p>Уэрэнэр соругу толоруу</p> <p>Схеманлары тэннээн коруу</p>		<p><u>3.1 Сана ойдобулу (дьайыы ньыматын) арийыы</u></p> <p>Сорудах 2. биҕиги кылааска кимнээх ынахтаахтарый?</p> <p>дьоннор то5о ынах иитгэллэрий?</p> <p>- Соп. Уут диэн тылы фишканан суруйуо5ун эрэ. Бастаан ханнык дор5оон ИБиллэрий?</p> <p>- туох атыннаахтарый?</p> <p>- <i>Бу уБун а/д фишката</i></p> <p>- <i>онтон бу кылгас а/д</i></p>	<p>ыан уут ылаллар.</p> <p>Фишкалары тэнниллэр</p>

<p>Тэтэрээккэ улэ. <i>Илиини сурукка уорэтии</i></p>		<p>- билигин ынахпыт кутуругун курдук аллараа оттунэн токурдаах коно сурууҕыннары оноро уорэниэхпит. -Бэргэн ким хайдах олорон суруйарын коруон баҕарар. Ким тэтэрээтэ сопко сытарый? Уруучуканы хайдах тутабыт? кордорун. - Тононоххут паарта кырыытыгар, сискит коно.</p>	
<p>Кинигэнэн улэ.</p> <p><u>Оонньуу «Кылгас үбүн»</u></p>		<p>3.2 Сана ойдобулу (дьайыы ныматын) боруобалаан түттүү Бүкүбаары арыяабыт стр 16. Бэргэн Эбиэхэ сорудах биэрэр. <i>- ат диэн тыл абаҕас дорҕоонун үбүтүн этин?</i> <i>Онтон ыт диэн тылы?</i></p> <p><u>Бү миэнэ кылгас а/д схема. Мин эппит тылбын Эбиги үбүтүн этэбит.</u></p> <p>- <u>ас</u> - <u>ис</u> - <u>Ус</u> - <u>үт</u></p>	<p>Аат</p> <p>Аас Иис Уус уут</p>
<p>Сыаналаны</p>		<p>Бугунну уроукка туох сананы биллигит? Уроукка ким учугэйдик уорэммит, тизмэни ойдообут от куох фишканы кордорун - ким уроукка болҕомтото суох олобут кыбыл фишканы кордорун. - онтон ким учугэйдик эппиэттэтэтэх араҕас фишканы кордорун - Манан уроукпунт бүтэр. Барыгытыгар махтал!</p>	

